

Dr. OOSTERBAAN EN HET RAPPORT DER COMMISSIE VOOR DE
HERZIENING VAN DE WET OP DE BESMETTELIJKE ZIEKTEN.

Geachte Redactie!

Dr. OOSTERBAAN geeft zich alle moeite om persoonlijk te worden; ik zal blijven doen wat ik óók in mijn eerste repliek heb gedaan; ik zal aantoonen dat zijn bestrijding niet deugt.

Eerst heette het dat de „totaalindruk”(!), dien hij van ons Rapport gekregen had, was: „niet dankbaar en niet voldaan” (dus zelfs . . . „niet dankbaar”) en nu durft hij beweren, dat hij „met zoo vele woorden de verdiensten van den *geheelen* (!) arbeid der commissie heeft erkend” (die vele woorden zal iedereen vergeefs zoeken in zijn artikelen).

Hij erkent, dat ook „onder de medici personen kunnen gevonden worden, die competent moeten worden geacht in zake wetsquaesties” en toch blijft hij er bij, dat „de Nederl. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst op dat gebied slechts diletantwerk kan leveren van inferieure kwaliteit!”

Op blz. 45 (Ile deel 1903) erkent hij eerst dat „de commissie *uitvoerig* (!) gemotiveerd heeft, waarom zij lepra, tuberculosis en febris puerperalis niet in de wet wil opgenomen zien”, en 20 regels lager voegt hij ons toe: „het gaat niet aan de vraag van al of niet aangifte van tuberculose *met een enkelen pennestreek* (!) van de baan te schuiven”.

„Met een enkelen pennestreek”! Wat Dr. OOSTERBAAN daaronder verstaat, kan men nagaan door de blz. 1201, 1484 en 1485 (deel I, 1903) nog eens door te lezen.

Eerst heeft hij de commissie beticht, dat zij op de blz. 1200—1202 „*gespot*” zou hebben met „verplichte aangifte bij tuberculose”; nu ik hem daarop gediend heb, tracht hij deze onbillijkheid te vervangen door een andere, door nl. te beweren, dat „de rapporteur in zijn repliek zijn schade heeft ingehaald”. Ik tart hem in de plaats zijner inwoning één praktizeerend medicus te vinden, die zal durven verklaren, dat hij in mijn ernstig gemotiveerden raad (blz. 1484 en 1485 onder IV) om „gezamenlijk front te maken tegen de mannen die overdrijven”, iets heeft opgemerkt, wat ook maar eenigszins op spotternij gelijkt.

Hij beweert, dat ik de vraag omtrent schoolartsen „heb afgewezen met een *hooghartig* (!): „hier geldt het een proef, die door geen Regeering bij de wet mag worden gelast”. Van hooghartigheid kan hier moeielijk sprake zijn. Dr. OOSTERBAAN zal niet durven ontkennen, dat het een *feit* is, dat het instituut der schoolartsen de proef nog doorstaan moet. Welnu, het is eveneens een *feit*, dat een wetgever er nooit over zal denken om zoo iets onbeproofds bij de wet te gelasten. En die beide feiten worden niet te niet gedaan met het woord „*hooghartig*”.

Hij stelt het voor alsof de commissie „zich — met betrekking tot de vraag „of een kind aan eenige besmettelijke ziekte lijdend is” — *tevreden stelt* (!) met een *vermoeden* (!) uitgesproken door een op dit gebied zeer zeker *onbevoegd* (!) onderwijzer” (blz. 45 4de al.). Ik begrijp niet dat hij ons zulks te laste durft leggen. Met betrekking tot febris typhoidea, mazelen, roodvonk

diphtherie, dysenterie, cholera, febris petechialis, pokken en pest is in ons ontwerp aan den onderwijzer *geen enkele* „bevoegdheid” toegekend. Als een kind met een van die ziekten behept, ongelukkigerwijs op de schoolbank verzeild raakt, dan zal o.i. iedere onderwijzer vanzelf verstandig genoeg zijn om het hèl gauw als zijnde „ziek” (zonder meer!) naar huis te sturen.

Slechts bij kinkhoest, besmettelijke oog-, huid-, en haarziekten hebben wij het noodig gevonden ons *met behulp van de wet* van de hulp der onderwijzers te verzekeren.

Immers, bij deze ziekten blijven de kinderen ambulans en de ondervinding leert dan ook dat zij op vele scholen geduld worden en daar veel kwaad stichten; welnu, wij hebben het alleen bij *deze* ziekten noodig gevonden het hoofd der school te verplichten de kinderen, die de onderwijzer er van „*verdenkt*” van de school te verwijderen totdat „*uit een geneeskundige verklaring*” gebleken is dat het niet of niet meer noodig is, of totdat „*in overleg met een geneeskundige*” maatregelen zijn genomen, waardoor gevaar voor andere kinderen opgeheven wordt. Uit de geursiveerde uitdrukkingen (zie A. t. 16 en 17 van ons ontwerp) blijkt dan ook ten duidelijkste, dat wij ons niet „*treden hebben gesteld*” met het *vermoeden* van een *onbevoegd* onderwijzer.

De weg, dien wij hebben aangegeven is — *zoolang er geen schoolartsen zijn* — voorzeker de meest practische; en... op den duur lijkt mij die weg ook nog zoo kwaad niet toe (maar deze quaestie is thans niet aan de orde).

Ik heb Dr. OOSTERBAAN — onder verwijzing naar Art. 10 der bestaande wet — te kennen gegeven dat hij zich als praktizeerend geneesheer, evenmin als één zijner collega's, heeft *kunnen* storen aan alle bepalingen dier wet; ik had daarmede de bedoeling hem wat zachtmoediger te stemmen tegenover de geneesheeren, die zich — zooals hij het uitdrukte — „plaatsen boven de wet”. Niet weinig verbaasd was ik in Dr. OOSTERBAAN'S repliek te lezen: „dat artikel 10 legt den behandelenden geneesheer geen verplichtingen op”. Er staat immers in, dat een geneesheer die aan boord van een schip een lijder aan roodvonk, diphtherie, febris typhoïdea enz. behandelt, zijn kleederen onmiddellijk na het verlaten van het schip moet laten ontsmetten! En uit Art. 31 blijkt, dat hij bij verzuim gestraft zal worden „met een boete van f 10 of f 100 en met gevangenisstraf van drie dagen tot een maand, te zamen of afzonderlijk!” Heeft Dr. OOSTERBAAN zich ooit daaraan gestoord? *Ik niet!*

Maar mijn artikel mag niet al te lang worden en ik ga dus over tot de... *nieuwe* quaesties, tot de... *nieuwe* bewijzen, welke Dr. OOSTERBAAN bijeen heeft gezocht met het doel „(onze) verontwaardiging” over (zijn) kwalificatie: „dilettantenwerk van inferieure kwaliteit”, „wat te doen luwen”.

Het zijn er niet minder dan 24! (blz. 49—51 *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*).

I. Dr. OOSTERBAAN keurt het af, dat wij „tegen lepra, tuberculosis en febris puerperalis *maatregelen van overheidswege overbodig vinden*”. Dat is niet heelemaal juist! Bij febris puerperalis verwachten wij bijna „alles” van het „onderwijs”, dat toch óók van „overheidswege” verstrekt wordt (blz. 1204). En bij tuberculosis verwachten wij zeer veel van het verbeteren der woningen, het vermeerderen van reinheid (door het aanleggen van waterleidingen), enz.; en wij gaven duidelijk te kennen, dat de Staat een grooten invloed hierop kan uitoefenen (woningwet, onderzoek naar de Hydrologie van den bodem, blz. 1205.

Edoch deze en de andere op blz. 1203 door ons genoemde factoren, zij „vallen buiten het bereik van ons ontwerp” en.... „dààrom hebben wij de tuberculose er niet in opgenomen!”

Wij hebben uitvoerig en duidelijk gezegd, waarom wij bij de 3 genoemde ziekten niets verwachten van „aangifte” enz.; eerst maakte OOSTERBAAN zich hiervan af met te beweren: „die motiveering lijkt mij althans niet afdoende”; en thans schrijft hij: „het gaat niet aan, de aangifte een voudig *met een enkelen pennestreek (!)* van de baan te schuiven!” Dat is geen ernstige wijze van bestrijding; zodoende sticht men slechts verwarring.

II. In Art. 1 van ons ontwerp zijn de ziekten genoemd, waarop de wet toepasselijk is; maar het kan wenschelijk blijken om ook andere ziekten daarin op te nemen, en met het oog daarop voegden wij er bij: „een algemeene maatregel van inwendig bestuur kan een of meer artikelen dezer wet ook op andere ziekten van toepassing verklaren”. Dr. OOSTERBAAN keurt het af, dat de Kroon daardoor de bevoegdheid mist om zulk een Besluit te nemen „voor bepaalde deelen van het Rijk”. Wij hebben deze clause, welke in de bestaande wet voorkomt, expres weggelaten: 1°. om het „de Kroon” gemakkelijk te maken! Het zou toch kunnen gebeuren dat Zij bij onverhoopte uitbreiding telkens voor een ander gedeelte een besluit moest uitvaardigen; en men bedenke wel dat de gemeenten, waar de ziekte niet heerscht, absoluut geen last ondervinden al is de maatregel voor hen geldig verklaard! 2°. hebben wij in aanmerking genomen dat in Art. 1 van de wet van 26 April 1882, handelend over „de algemeene maatregelen van inwendig bestuur” duidelijk te lezen staat dat deze maatregelen „in het *geheele Koninkrijk (!)* verbindend zijn.

Mij dunkt dat OOSTERBAAN, die zich nogal wat laat voorstaan op zijn wetskennis, dit wel had mogen bedenken.

III. Wij hebben getracht de aangifte te „vereenvoudigen” door alleen te verlangen „aangifte bij den Burgemeester”, die dan verder zal te zorgen hebben voor mededeeling aan de Gezondheids-Commissie, den Hoofdinspecteur der volksgezondheid, enz. *Het spreekt vanzelf*, dat het onze bedoeling is om Art. 6 van de wet regelende de uitoefening der geneeskunst (aangifte door den geneesheer 1°. aan den Burgemeester en 2°. aan den Hoofdinspecteur) te doen vervallen; wij hebben er zelfs een artikel voor open gelaten onder den titel „slotbepalingen”! Helaas, Dr. OOSTERBAAN heeft niet begrepen wat *vanzelf* spreekt, en stelt het voor alsof wij verlangen: 1°. aangifte binnen 3 dagen aan den Hoofdinspecteur en 2°. aan Burgemeester en Wethouders, en bovendien nog 3°. aangifte binnen 24 uren aan den Burgemeester! Hij durft ons wel voor erg dom aanzien.

IV. De Burgemeester moet, bij het optreden van een der in Art. 1 genoemde infectie-ziekten en vergiftigingen, van het eerste geval bericht zenden aan den Hoofdinspecteur der volksgezondheid, en *als de gevallen zich vermeederen*, dan moet hij dezen ambtenaar iederen Zaterdag een opgave zenden van het aantal aangetasten en overledenen. Dr. OOSTERBAAN vindt (zie blz. 47 al. 4) de gecursiveerde uitdrukking . . . te vaag! Welnu, onder „vermeederen” verstaat de commissie hetzelfde als wijlen BARTJES; als er eerst één geval is en later twee, vijf, tien enz., dan gelooven wij dat die uitdrukking gerust gebruikt mag worden.

V. Dr. OOSTERBAAN beweert, dat in ons ontwerp de bij de Gezondheidswet ingestelde speciale Inspecteurs voor de handhaving dezer wet „van hun taak ontheven worden”, en op blz. 47 beweert hij zelfs, dat wij deze Heeren in ons ontwerp „vergeten” hebben! Dat is *niet* het geval; in Art. 27 zijn zij wel degelijk genoemd en er staat duidelijk bij, welk recht zij hebben om, „met het oog op de bepalingen der wet een onderzoek te kunnen doen naar personen en omstandigheden enz.”. Tòch zal ik niet ontkennen, dat het overweging verdient om de functiën, die wij in Art. 23 en 28 aan den Hoofdinspecteur meenden te moeten opdragen, toe te vertrouwen aan de Inspecteurs voor zoover zij toezicht hebben te houden op de handhaving der ziektewet.

Naar aanleiding van deze concessie zij het mij vergund het volgende mede te deelen: het voorstel om te geraken tot herziening van de wet op de besmettelijke ziekten is van mijzelf afkomstig: ik heb er het verlangen bij geuit, dat de commissie zou bestaan uit „praktizeer ende geneeskundigen en geneeskundige ambtenaren”. De afdeeling Zwolle (waarvan Dr. OOSTERBAAN en Dr. PIJNAPPEL lid zijn) heeft toen voorgesteld die clause te doen vervallen! Desniettegenstaande heeft het Hoofdbestuur moeite aangewend om in de commissie een paar wetsgeleerde medici zitting te doen nemen, maar vergeefs (ik weet zeker dat o. a. Dr. PIJNAPPEL bedankt heeft); en nu is het toch zèèr opmerkelijk, dat juist de in Zwolle gestationeerde inspecteur van de volksgezondheid, Dr. OOSTERBAAN, zich zoo heftig meent te moeten uitlaten als hij ons op een fout betrapt of . . . meent te betrappen.

VI. In ons ontwerp is bepaald, dat besmette huizen enz. en ook besmette kamers door de zorg van den Burgemeester voorzien zullen worden van een of meer „duidelijk zichtbare kenmerken”. Dr. OOSTERBAAN geeft blijk van scherpzinnigheid door op te merken, dat wij de uitdrukking „van buiten” vergeten hebben! Mijn meening is deze: als de gemeentebode of gemeenteaanplakker het wagen zal om uit pure domheid of bij wijze van grap het kenmerk ergens „van binnen” aan te brengen, dan zal de Burgemeester aan wiens „zorg” de quaestie is toevertrouwd, hem dat gauwer afleeren dan ik dit schrijven kan. Ik geloof dan ook, dat zelfs een advocaat van kwade zaken het niet zou aandurven om van het door Dr. OOSTERBAAN zoo vlijtig nagespeurde allerfutielste verzuimpje misbruik te maken.

VII. Ook maakt hij ons er een verwijt van, dat wij niet hebben bepaald, wie . . . „de kosten van het kenmerken moet betalen”. In de bestaande wet is dat evenmin te vinden! En tòch plakt men er reeds 30 jaren lang lustig op los! Bewijzen de drukkers en aanplakkers dan liefdediensten? Geenszins; in de gemeentewet is te bepaald, dat jaarlijks een post op de begrooting zal worden gebracht voor de „gezondheidspolitie” (Art. 205, al. 1).

De commissie had dus in het geheel geen reden om te doen, wat Dr. OOSTERBAAN zoo noodig en . . . gewichtig schijnt te vinden.

VIII. Wij hebben uitvoerig de quaestie behandeld waarom wij bij dysenterie het „kenmerken” niet gewenscht achten. Op blz. 50 keurt Dr. OOSTERBAAN dat af (onder 7), zonder te zeggen waarom; en op blz. 46 al. 3, veroordeelt hij het met den uitroep „luchthartig”; dit woord is echter zonder motivering nog minder waard dan de telkens misbruikte uitroep „nice” uit den

mond van een Engelsche miss. En toch meent Dr. OOSTERBAAN op grond van deze en dergelijke oordeelvellingen te mogen schrijven: „voor het aannemen van dit ontwerp behoeft het gezond verstand der medici onze Maatschappij!”

IX. Hij keurt het af dat wij geen bepaling hebben gemaakt, welke lijdens aan een besmettelijke ziekte verbiedt „zich vrijelijk te begeven waarheen zij willen”.

Erg ver zullen zij het — óók zonder zoo'n bepaling — niet brengen, daar wij het „vervoeren en doen vervoeren” zoo goed als onmogelijk hebben gemaakt (Art. 8 en 9); maar goed, op welke niet-bedlegerige lijdens zou Dr. OOSTERBAAN zoo'n verbod wel willen toepassen? Op kinkhoestpatiënten? Op zich gezond voelende roodvonklijders in het laatste gedeelte van het vervellingsstadium? Op klinisch-herstelde diphtherielijders met virulente bacillen in de keelholte (even virulent als die, welke worden aangetroffen bij vele gezonden?) Op klinisch-herstelde lijdens aan febris typhoidea met gezond-uitziende ontlasting, waarin echter nog z.g. typhoidbacillen aanwezig zijn? Ik behoef hem al die vragen slechts te stellen om hem te doen inzien, dat zijn „wensch” niet „op alle manieren getoetst is aan de praktijk!” De commissieleden hebben over deze quaestie uitvoerig met elkander gesproken en ten slotte vonden zij alleen maatregelen uitvoerbaar ten opzichte van herstellende poklijders die zich in vroegere epidemieën weleens, overdekt met korsten, op straat begaven en zodoende groot gevaar voor anderen deden ontstaan; voor zulke lijdens behoefden wij echter ten deze niets te bepalen, daar Art. 24 al. a. (in verband met Art. 28) ten gevolge zal hebben, dat zij van den aanvang af en zoolang het noodig wordt geoordeeld, *geïsoleerd* zullen worden, wat „vrijelijk bewegen” uitsluit. Heusch, Dr. OOSTERBAAN heeft ons voor al te dom aangezien.

X. Hij keurt het af, dat wij niet strafbaar hebben gesteld het „weggeven of uitleenen van besmette voorwerpen”. Eerstens merk ik op, dat besmette voorwerpen ten spoedigste ontsmet dienen te worden en tweedens dat in Art. 175 van de strafwet reeds ten duidelijkste in dit geval voorzien is, niet alleen voor „besmette” waren, maar voor alle waren, die schadelijk zijn voor het leven of de gezondheid.

XI. Ook keurt Dr. OOSTERBAAN het af, dat wij niet strafbaar hebben gesteld: „het expresselijk doen ontstaan van besmettingsgevaar ook al is men zich daarvan bewust”. Dit hebben wij eveneens overbodig gevonden omdat reeds in de strafwet (Art. 172, 173, 174 en 175) rekening is gehouden met alle gevallen, welke een *practisch* mensch zich denken kan.

XII. Dr. OOSTERBAAN beweert, dat wij het „onnoedig hebben gevonden bij plaatselijke verordening voorschriften vast te stellen omtrent het vervoer van lijdens aan besmettelijke ziekten”. In ons ontwerp is bepaald dat dergelijke lijdens *niet* mogen vervoerd worden in openbare vervoermiddelen en dat de gebruikte voer- of vaartuigen onmiddellijk moeten worden ontsmet volgens de regelen aangegeven bij Koninklijk Besluit; verder is in Art. 29 aan de gemeentebesturen de bevoegdheid toegekend om alles te doen wat dienen kan om besmettelijke ziekten te beteugelen, mits rekening gehouden wordt met de wetten; op blz. 1206 hebben wij zelfs geschreven: „iedere Gezondheids-commissie kan voor *haar* gebied het beste weten, hoe . . . . . het vervoer van lijdens en overledenen aan besmettelijke ziekten dient

plaats te vinden; . . . . zij kan haar voorschriften regelen naar de plaatselijke omstandigheden; er moet wel eens „geroeid worden met de riemen die men heeft”; welnu de Gezondheidscommissiën zijn volgens art. 27, al. c van de gezondheidswet verplicht de aandacht der gemeentebesturen op dergelijke maatregelen te vestigen!

Desniettegenstaande dorst Dr. OOSTERBAAN op papier te zetten wat wij boven aanhaalden! O zeker, de Rapporteur heeft reden zich er over te beklagen dat Dr. OOSTERBAAN hem zooveel onnoodig werk verschaft.

XIII. Art. 10 van ons ontwerp behoort aldus gelezen te worden: „de Burgemeester is bevoegd lijders aan een der in Art. 8 genoemde ziekten, welke zich in slaapsteden of logementen bevinden en *geen* (!) deel uitmaken van het gezin van den houder of houderes te doen overbrengen naar een gelegenheid ter afzondering enz.”.

Helaas, het drukfoutduiveltje heeft het woordje „*geen*” weggegoocheld, en daarmee Dr. OOSTERBAAN in den waan gebracht, dat wij . . . . de zieke kinderen van den logementhouder met geweld zouden willen expedieeren en . . . . de zieke logées met rust zouden willen laten! Als onze bestrijder een weinig meer goeden wil had gehad en eventjes had doorgedacht, dan zou hij ongetwijfeld het 13de bewijs voor zijn stelling („het gezond verstand der medici zal onze Maatschappij voor het aannemen van het ontwerp behoeden”) achterwege hebben gelaten.

Ook betreurt hij het, dat wij het „onnoodig hebben gevonden om krachtige maatregelen voor te schrijven tegen onhandelbare slaapsteehouders”. Wat nu? Art. 23 al. b staat immers toe . . . . „het doen van nering en het uitoefenen van bedrijf te verbieden in huizen enz. die brandpunten van besmetting zijn of dreigen te worden”. Verlangt Dr. OOSTERBAAN nòg . . . . *krachtiger* maatregelen?

XIV. Hij beweert, dat wij het „onnoodig vinden tegen hesmette schepen en woonwagens maatregelen te nemen, *tenzij zich toevallig daarin een lijder bevindt*”.

Alweer mis! In Art. 23 al. c (in verband met Art. 28) staat dat huizen, keeten, woonwagens of vaartuigen ontsmet kunnen (moeten) worden „*als zij brandpunten van besmetting zijn of dreigen te worden*”: het is *onwaar*, dat er in gesproken wordt van „zich daarin bevindende lijders”.

XV. Hij beweert, dat wij „tegen de besmetting met kinkhoest op de scholen door kinderen uit een besmet gezin een zoo vage bepaling hebben gemaakt dat zij niets kan uitwerken”. Wij hebben het nl. nuttig geoordeeld om de kinderen uit een besmet gezin, die na eenigen tijd (in onze toelichting staat „*eenige weken*”) onvatbaar blijken te zijn, tot de school toe te laten *op vertoon van een geneeskundige verklaring* waaruit dat blijkt. Als de behandelende medici nooit voor een *vager* quaestie, voor een grooter raadsel geplaatst zullen worden, dan behoeven zij werkelijk niet tot de snuggeren te behooren om er zich door te slaan. De zaak lijkt mij zoo eenvoudig toe als het maar kan. Kinkhoest kan lang duren; en men denke er niet licht over als dan òók het onvatbaar blijkend broertje of zusje van den zieke al dien tijd de school moet verzuimen!

XVI. Dr. OOSTERBAAN beweert, dat wij het goedvinden als „overledenen

aan één besmettelijke ziekte vervoerd worden in vaar- en voertuigen, voor levenden bestemd". Dat hij wederom zijn pen heeft voorbijgeschreven, zal hem reeds duidelijk zijn geworden uit wat ik boven, onder XII, opmerkte. Bovendien bestaan reeds in alle gemeenten, (ingevolge art. 8 der wet op het begraven, enz. „verordeningen, regelende wat in het belang der openbare gezondheid bij het brengen van lijken naar de begraafplaats is in acht te nemen"; degenen die verordeningen niet, dan is het de taak van de Gezondheidscommissies om te zorgen, dat zij verbeterd worden (Art. 27 al. c der Gezondheidswet).

XVII. Hij keurt het af, dat wij „niet voorzien hebben in het geval, waarin een gemeentebestuur of de eigenaar eener bijzondere begraafplaats nalatig is in het oprichten van een lijkenhuis" (dat oprichten wordt voorgeschreven in Art. 21 van ons ontwerp). Van Dr. OOSTERBAAN, die zich op zijn wetskennis nogal wat laat voorstaan, had ik verwacht, dat hij den inhoud zou kennen van Artt. 126 en 127 der Gemeentewet; daarin staat, dat de „Commissaris in de provi cie kan voorzien in de uitvoering van wetten enz. als B. en W. nalatig blijven" en zulks „ten koste van de nalatigen"! Wij hebben dan ook alweer verstandig gehandeld met niet te doen, wat Dr. OOSTERBAAN van ons verlangt.

XVIII. Dr. OOSTERBAAN beweert dat volgens ons ontwerp zelfs „een lijder aan trachoom geïsoleerd kan worden als de Burgemeester en de Voorzitter der Gezondheids-Commissie het eens zijn". Hij zou gelijk hebben gehad als hij er bij had geschreven: „en als het hun in de bovenste verdieping mankeert". Maar zelfs dan zouden zij gelukkig nog geen groot onheil kunnen aanrichten, want de inspecteurs der volksgezondheid (bijv. Dr. OOSTERBAAN) zijn volgens Art. 20 al. b van de gezondheidswet verplicht „zich op de hoogte te houden van de toepassing der wetten, welke handhaving aan hun toezicht is onderworpen", en zij zouden dan voorzeker heel gauw een einde maken aan zulk krankzinnig handelen! Welnu toen wij ons ontwerp samenstelden, meenden wij te moeten rekenen op de medewerking van verstandige, ernstige menschen van goeden wil! *En dat doen wij nòg!*

XIX. Dr. OOSTERBAAN beweert, dat volgens ons ontwerp „de Burgemeester zoo hij een huis wil ontsmetten, zich niet beperken mag tot de besmette gedeelten, maar het huis geheel en al moet worden ontsmet". Dr. OOSTERBAAN overleeft zijn roem als scherpzinnig naspeurder (dien ik hem straks gunde!). Wat niet besmet is, kan immers nooit ontsmet worden: de niet-besmette gedeelten mag men dus gerust overslaan!

XX. Dr. OOSTERBAAN betreurt het, dat in ons ontwerp „aan de Kroon niet het recht wordt toegekend om in te grijpen als een gemeentebestuur bij heerschende epidemieën de kermessen en jaarmarkten niet wil sluiten". Wij hebben er voor gezorgd om in ons ontwerp geen overbodige bepalingen op te nemen; in Art. 126 van de Gemeentewet kan Dr. OOSTERBAAN lezen, dat de Kroon reeds van ouds het recht heeft „bevelen te geven, betrekking hebbende op het uitvoeren van wetten"; welnu, Burgemeester en Wethouders hebben die te gehoorzamen, ook zonder dat wij er ons mede bemoeien.

Bovendien is er bij besluit van 27 Sept. 1850 een instructie vastgesteld voor de Commissarissen in de provincie. In durf — zonder die instructie

te kennen — aannemen, dat daarin gerekend zal zijn op het geval dat een gemeentebestuur „niet wil”. En mocht ik mij vergissen, dan dient die instructie herzien te worden. Zoo wij in ons ontwerp in *dat* geval hadden trachten te voorzien, dan . . . ja *dàn* zouden wij ons „een gerechtvaardigden spot op den hals hebben gehaald”! O zeker, Dr. OOSTERBAAN en ik, wij zullen het wel nooit eens worden; wij verschillen *te* veel van elkaar.

XXI. Hij beweert dat volgens ons ontwerp „alle kosten van ontsmetting en onteigening behooren *té* komen ten laste der gemeente”.

Alweer niet juist! Omtrent de kosten van *onteigening* hebben wij *niets* bepaald! Hoofdstuk II van den IIden titel der Onteigeningswet handelt immers reeds over de „onteigening bij besmetting” en uit art. 72, 3de alinea blijkt dat de schadeloosstelling gewoonlijk komt „ten laste van den Staat”! Edoch in ons ontwerp is niet enkel sprake van „besmettelijke” ziekten; in art. 23 al. *d.* hebben wij dan ook gesproken van: „voorwerpen, voedingsmiddelen en dranken, die onder verdenking staan of van welke bewezen is dat zij schadelijk zijn voor de gezondheid”. Dit maakte de quaestie dus ingewikkelder! En wij zagen ons daardoor genoodzaakt in art. 26 de volgende bepaling op te nemen: „eveneens zullen bij Koninklijk Besluit worden vastgesteld de regelen in acht te nemen bij het beslag leggen op en het onteigenen van voorwerpen, enz., bedoeld in Art 23 al. *d.*”. (Mocht deze quaestie zich niet leenen voor regeling bij Koninklijk Besluit, dan zal de onteigeningswet herzien moeten worden!)

Wat nu de kosten van de *ontsmetting* betreft, hebben wij voorgesteld deze alleen *dàn* geheel of gedeeltelijk door de gemeente te laten betalen als het *onvermogen*den of *mindervermogen*den betreft; dat de gemeente *alle* kosten zou hebben te dragen, is dus beslist onjuist. Dr. OOSTERBAAN wil (zie blz. 45) de kosten der ontsmetting niet ten laste der gemeente brengen „omdat er dan, evenals tot nu toe, in de praktijk niets van terecht komt”. Dat er tot nu toe weinig aan desinfectie gedaan werd, moet m. i. daaraan toegeschreven worden, dat er zoo goed als nergens een desinfectie-dienst bestond. Geschiedt, wat wij ons hebben voorgesteld, dan zal dat wel veranderen. Ik zie niet in waarom de gemeenten *wèl* zouden willen offeren voor andere hygiënische maatregelen (reinhouden van wegen en wateren, afvoer van faecaliën enz. enz.) en niet voor desinfectie. Ik zie niet in waarom juist met *bétrekking* tot dezen maatregel de dubbeltjesquaestie het struikelblok zou wezen.

XXII. Dr. OOSTERBAAN beweert dat „aan den Burgemeester, die — volgens Art. 28 van ons ontwerp — in *mora* is gesteld wegens het niet voldoende medewerken, geen termijn is bepaald waarbinnen hij zijn gedrag moet motiveeren”. In Art. 28 staat duidelijk dat de Hoofdinspecteur der volksgezondheid (Inspecteur?) bij het in *mora* stellen van den Burgemeester tevens *den termijn moet vermelden*, binnen welken het advies moet worden opgevolgd, en verder dat de Burgemeester verplicht is *zoo spoedig mogelijk* aan den Commissaris der Koningin kennis te geven, „dat aan het advies gevolg is gegeven of zoo niet welke bezwaren de uitvoering hebben belet”. Daar nu voor het schrijven van een dergelijken brief veel minder tijd noodig is, dan ik behoef om Dr. OOSTERBAAN'S foutieve aanmerkingen te weerleggen, daarom begrijpt

iedereen dat de Burgemeester met zoo iets geen uur talmen mag; en als de Burgemeester mocht denken van wèl, dan zal de Commissaris der Koningin, ook zonder dat wij daaromtrent iets bepaald hebben, hem wel heel gauw tot andere gedachten brengen.

XXIII. Dr. OOSTERBAAN maakt er ons een verwijt van dat wij het niet noodig hebben gevonden „B. en W. de bevoegdheid te verleenen, mestverzamelingen enz. op te ruimen”.

Wij achten ons van die taak ontheven door Art. 27 al. c in verband met Art. 6, 15 al. c en Art. 20 al. c van de gezondheidswet; daaruit blijkt n.l. dat de Gezondheids-Commissiën, de hoofinspecteurs en de inspecteurs zich reeds in gezonde tijden om het hardst voor die mestverzamelingen zullen interesseeren!

XXIV. Dr. OOSTERBAAN smaalt er op, dat wij in ons ontwerp niets bepaald hebben omtrent het verplichte oprichten van ziekenhuizen voor lijdens aan besmettelijke ziekten, en hij meent daar des te meer recht toe te hebben omdat de Rapporteur tevens „de opsteller is van de urgentievoorstellen VAN DIEREN-Oldambt”!

Alweer ondoordacht! In Art. 7 van de bestaande wet is het recht om de gemeenten tot het oprichten van zulke ziekenhuizen te verplichten toegekend aan Gedeputeerde Staten der provincie; welnu de ervaring heeft geleerd, dat dit artikel bijna niets heeft opgeleverd! Waar ligt dat aan? In de meeste gemeenten bestaat gelukkig slechts nu en dan behoefte aan een dergelijk ziekenhuis; en ieder weet wat het lot is van inrichtingen, die langen tijd ongebruikt staan! Bovendien is een dergelijke inrichting zonder geoefend personeel een schijnvertoning! Vandaar dat zij alleen goed kunnen blijven als . . . . dependance van een volledig ziekenhuis. Welnu, toen ik bij den Amsterdamschen Geneeskundigen Kring vergeefs mijn reeds meermalen in dit *Tijdschrift* besproken voorstel indiende, toen deed ik dan ook niets anders dan . . . . voortwerken in de richting, die ik voor de juiste houd.

En hiermede heb ik Dr. OOSTERBAAN voldoende te woord gestaan. Als hij mijn antwoord wederom „te lang” vindt, dan zeg ik: voor . . . . ruim 23 foutieve beweringen heeft men zoo goed als geen plaatsruimte noodig; maar, om ze te weerleggen, dat is wat anders!

En thans laat ik met een gerust gevoel aan de lezers de beslissing over of Dr. OOSTERBAAN recht had om onzen arbeid te kwalificeeren als „dilettantenwerk van inferieure kwaliteit”, of hij recht had om uit te roepen: „voor het aannemen van dit wetsontwerp behoeft het gezond verstand der medici onze Maatschappij”?

U dankend voor de plaatsruimte:

E. VAN DIEREN,

*Rapporteur der commissie voor de herziening
van de wet op de besmettelijke ziekten.*

P.S. Ik ben zoo vrij nog eenmaal te herinneren aan de woorden, waarmede wij ons Rapport eindigden: „wij zijn overtuigd dat aan ons werk, zooals aan ieder menschelijk werk, fouten kleven . . . . wij verwachten dat de beoordeelaars bedenken zullen, dat het niemand ter wereld — ook hun niet — gelukken zou de ons opgelegde taak zóó te volbrengen, dat niet alle medici er nog iets aan zouden willen veranderen, afdingen of toevoegen”.